

Wat fluit daar in het struikgewas?

De lente is het perfecte seizoen om vogels te horen zingen. Maar wie horen we precies aan het werk, en om hoe laat? We baggerden het prut uit onze oren en gingen op pad met kenner Jan Rodts.

Christof Rutten

Jan Rodts. foto Carlo Coppejans

Rodts (60) is de man van Vogelbescherming Vlaanderen die eind 2019 *De Slimste Vogelgids* uitbracht. Een daverend succes: meer dan 34.000 stuks verkocht, en dan hebben we het alleen over zijn zomereditie. Daarnaast maakt hij ook een gids over wintergasten en een juniorversie, specifiek gericht op jonge vogelaars. Samen goed voor 42.500 stuks over de toonbank. "Er bestaan goeie boeken, maar die zijn soms erg uitgebreid tot 770 soorten, terwijl in België en Nederland zo'n 196 regelmatige broedvogels voorkomen", zegt Rodts. "Die wilde ik in mijn gids - die gericht is op beginners - simpel en duidelijk voorstellen aan de hand van twee duidelijke foto's, met voldoende ruimte om met pijltjes aan te geven wat hun meest herkenbare kenmerken zijn. Zoals een gele stuit, of opvallende

oogstreep. De vogels in mijn boek zijn bovendien gerangschikt van klein naar groot, niet per soort."

Ezelsbruggetje

Handig, maar we hebben met Rodts afgesproken in het Heidebos in Moerbeke op een steenworp van Gent om vogels te horen zingen. Dat we goed zitten, wordt meteen duidelijk. We horen de *suskewiet* van de vink, de heksenlach van de groene specht, een winterkoninkje dat alles uit zijn kleine lijfje perst, de klaterende beekjeszang van lefgozer de

roodborst, de tijtjaf die zijn eigen naam roept, een heleboel kauwen die ook hun eigen naam roepen en het geluid van een vogel van wie de zanglijn in dalende lijn naar beneden gaat. Een beetje droevig, eigenlijk. "Ah, da's de fitis," zegt Jan. "Er bestaat een ezelsbruggetje om de zang te herkennen: *het is mooi weer vandaag, maar het blijft niet zo*", zegt hij voor, ook in dalende lijn. Klinkt ook droevig.

QR

Gaan we onthouden, maar nog handiger

is de laatste toevoeging in zijn vernieuwde gids: QR-codes. Wie die scant, krijgt de zang of de roep van de vogel te horen. "Vogelzang leren herkennen is een kwestie van oefenen, oefenen en oefenen", zegt hij. "Kies een gebied als het Heidebos, want dat is erg divers qua biotoop. Er zijn loofbomen, naaldbomen, weide... Dat betekent dat je hier dus veel verschillende vogels kan ontdekken. Voordat je ze ziet, hoor je ze meestal eerst. Als ik ga wandelen met mijn verrekijker - uren in een hut zitten wachten is niks voor mij - zie ik soms

bepaalde dieren niet, maar weet ik door hun geluid wél dat ze er zijn. En soms heb je geluid nodig om onderscheid te kunnen maken. De tijtjaf en de fitis zijn van uiterlijk haast tweelingen. Maar door hun heel verschillende zang kan je ze toch makkelijk onderscheiden."

Dan nog: oefenen is en blijft de sleutel, want neem nu die sluwe koolmees. "Een vogel zingt om twee redenen: om territorium af te bakenen en om een partner te versieren. Zo'n koolmees zingt op verschillende buitenposten van zijn territorium wel 10 tot 15 verschillende melodietjes. Zo denkt een koolmees die pas komt aanvliegen dat het gebied al vol zit."

www.deslimstevogelgids.com

Zingen ook vanaf...

Vanaf 4 uur
Nachtegaal

Vanaf 4.30 uur
Paap
Veldleeuwerik
Gekraagde roodstaart
Kwartel

Vanaf 4.45 uur
Grote lijster
Merel
Zanglijster

Vanaf 5 uur
Geelgors
Winterkoning
Boompieper

Vanaf 5.15 uur
Koolmees
Vink
Ijsvogel

Vanaf 5.30 uur
Pimpelmees
Glanskop
Grauwe vliegenvanger

Vanaf 5.45 uur
Turkse tortel
Houtduif

Vanaf 6 uur
Kneu
Gaai
Grote bonte specht

Vanaf 6.15 uur
Putter
Europese kanarie
Fluiter

Via hbvl.be/vogelgeluiden hoor je nog meer vroege fluiters.

VROEGE VOGELS

Om verschillende vogels te horen fluiten en hun zang te leren kennen, kan je best vroeg opstaan. Vogels volgen als het ware hun eigen 'tjidslot'. Om elkaar niet voor de voeten te lopen en

niet te veel energie te verspillen als de concullega's zingen. Met de klok mee geven we een aantal voorbeelden: wie zingt wanneer? Scan de QR-code om de zang te horen.

4 uur
Boomleeuwerik

foto Wim Weenink

4.30 uur
Veldleeuwerik

foto Raif Katowski

4.45 uur
Roodborst

foto Joke Stuurman-Hultema

5 uur
Heggenmus

foto Joke Stuurman-Hultema

5.15 uur
Boomkruiper

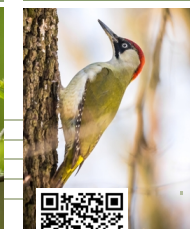

5.30 uur
Zwartkop

foto Dick Hoogenboom

5.45 uur
Groene specht

6 uur
Spreeuw

6.15 uur
Groenling

